

НОВА ЕВРОПА

NEUES EUROPA
BERLIN W 56, POSTBOX 22

СЪДЪРЖАНИЕ:

Какво крият последните събития?	2
Отъ защита къмъ империал- изъмъ	3
Американскиятъ подстрекателъ къмъ война № 2	6
Корабостроителниятъ capaci- тетъ на английската империя ..	7
Може ли Рузвелтъ наистина да доставя?	9
Лджката като сръдство на Англия за борба	11
По поводъ единъ концертъ ..	13

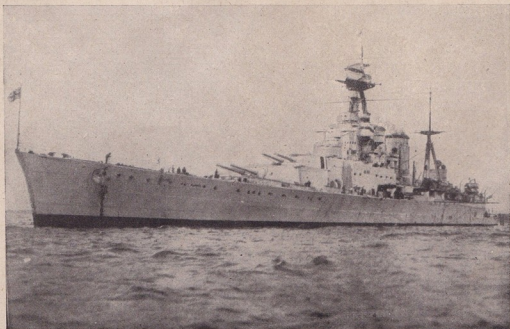
Какво крият последнитъ събития?

Почти непосредствено следъ приключването на балканската война, пламна жестокиятъ конфликтъ между Иракъ и Англия. Този конфликтъ даде поводъ на Великия мюфтия, духовниятъ глава на арабския свѣтъ, да отправи единъ апелъ за помощъ, а оттукъ и за една свещена война противъ Англия. Последва едно спонтанно раздвижване на цѣлия арабски свѣтъ, което се изрази въ събиране на помощи и доброволци, които отиватъ да се биятъ въ защита на иракския народъ. Кралътъ на Сауди Арабия отправи съчувствена телеграма на иракския регентъ, а и президентътъ на Алепъ телеграфически стори същото. Английскитъ власти предприеха редица репресалии надъ египетскитъ националистически кръгове, а индийскитъ мохамедани намѣриха новъ поводъ за бурни демонстрации спрямо английското господство. Ислямскиятъ океанъ се разлюлъ. Това, което ние вече повече отъ две години твърдѣхме, сега излиза на яве, а именно, че арабскитъ народи, както и всички други народи, които сѣ попадали подъ ботуша на английския империализъмъ, нѣма да

отидатъ въ защита на Англия. Нѣщо повече, тѣ открито застанаха срещу Англия.

Следъ посещението на Дарланъ въ Германия, последва едно открито заплашване отъ страна на Англия, чрезъ устата на министъръ Идънъ, какво, Англия вече нѣмала да прави никаква разлика между окупирана и неокупирана Франция и ще заповѣда на своята въздушна флота да предприеме унищожаването на френжиятъ градове. Срещу това, стои ценното признание на адмиралъ Дарланъ, че „Германия, която има всичката възможность да унищожи Франция, не само, че не я унищожи, но следъ прекратяването на враждебнитъ действия не е отбелязанъ нито единъ случай, въ който Германия да е нахърнила достойнството на Франция“.

Едно друго събитие, отъ голѣма важность е, завземането на западната часть на о. Критъ отъ германскитъ войски, както и потопяването на редица бойни кораби отъ английската флота, на чело съ най-мощниятъ крайцеръ „Худъ“, който сѣщевременно е и най-големиятъ боенъ корабъ въ свѣта.

Потопения
английски крайцеръ
„Худъ“ — 46.200 т.

Тъзи няколко събития говорят, че Англия, след като загуби така безславно бойния театър на Балкана, придвижва своя стратегически фронт към предния Изток. Тук тя ще се опита да защити петролните извори на Мусул; ако успее, от тук тя, може би, ще се опита да застраши и петролните извори Баку-Батум, за да спрے германските доставки на петрол от Русия. Дали ще успее, това вече може да се предвиди с положителност. Загубвайки о. Крит, Англия загубва изобщо господството в Сръдиземно море. Крит прехвърля източната част на Сръдиземно-море от сръдната и западната му част. Същевременно опасността за Суец е вече предъ самия вход на Суец и както германските войски през България се връщаха като клин между бившите армии на Гърция и Югославия и имъ попречиха да се съединят, така и сега германските войски от Крит, чрез прехвърлянето си в Суец, заплашват да разскаят английския фронт на две части, като отделят той в Египет от той в Ирак. При това положение, за англичаните не остава нищо друго освен старата тактика на „победоносно отстъпване“. Може би, тѣ ще пожелаят да отстъпят впоследствие по посока на Аденския залив и оттамъ към огромния басейн на Индийския океанъ.

Потопяването на „Худъ“; обаче, внася още единъ новъ елементъ въ развитието на морската война. Докато Англия грижливо пазише своята бойна флота от едно непосредствено влизане въ бой съ германските морски сили, може би, съ намърението да ѝ

послужатъ като последно оръжие, чрезъ което да изтръгне победата си, това потопяване иде да подсказе на самите англичани, че тѣ не могатъ да заспятъ спокойни върху тая възможност. Потопяването на най-мощния крайцеръ въ свѣта само за 5 минути внесе страшна паника въ Англия, но паниката бѣ още по-страшна въ Съединените Щати. Военно-морската стратегия и въоръжение на С. А. Щати почива на сѣщитѣ принципи и организация, както и английската. Постоянните неуспѣхи на Англия въ морската война внасятъ сериозна грижа и въ самите С. А. Щати за бойната способностъ на собствената имъ флота. Това нѣкакъ си охлаждава запалените глави на шепата военнлюбци въ Америка и, желанието имъ да поематъ по-нататъшното ржководство на войната противъ Германия, не е вече така голѣмо. Ето защо свѣтътъ ще трѣбва да очаква продължаването на досегашната американска стратегия: шумна, но безрезультатна помощъ за Англия; открито заплашване спрямо силите отъ остана; предпазливо изчакване на военните събития и нарастване на нерешителността на Америка да влѣзе въ войната.

Свѣтътъ на плутократите, обаче, е обзетъ отъ една специфична военна психоза, която граничи съ лудостъ. Тоя свѣтъ до сега извърши не една лудория, та не е изключено да последва и друга, но последиците ще бѣдатъ твърде тежки за самата плутократия. Тя е въ положението на онзи умопомраченъ боленъ, който самъ навива около шията си въжето, съ надежда, че ще се спаси отъ собствената си лудостъ.

Отъ защита къмъ империализъмъ

Въ 1933 год. Рузвелтъ вежди за пръвъ пътъ въ дължността си на председател на С. А. Щати съ намѣрение да стане господаръ на ширещата се стопанска криза и да я обуздае. Миллионната армия отъ безработни въ градовете, както и катастрофалното положение на фермерите дадохъ възможностъ и на последния американски гражданинъ да разбере, че въ общественно-политическата и стопан-

ската система на Америка има нѣщо, което не е въ редъ.

Рузвелтъ започна съ единъ голѣмъ замахъ, като оповести новата си програма, чрезъ осъществяването на която трѣбваше да се премахне напрежението отъ вътрешната криза. Следъ нѣколко месечни опити, обаче, трѣбваше да се установи, че неговите мѣрки не се овѣщаха съ успѣхъ. Въместо да се на-

мали безработицата, тя се увеличи, а фермерите попаднаха въ още по-големи мъчности.

Въ същото време, въ Европа започна да се осъществява едно ново политическо чудо. Въ същата година, въ която встъпи Рузвелт на чело на управлението на С. А. Щати, въ Германия се възкачи Адолф Хитлер. Мърките, обаче, на Адолф Хитлер не само, че не унижожиха за късо време безработицата, но същевременно и селското съсловие бѣ повдигнато, а съ помощта на редица други мърки се постигна осъществяването на единъ новъ редъ, който, споредъ преценката на разумнитѣ, трѣбваше да доведе германския народъ до едно благосъстояние и до укрепяване на силитѣ му. Разбира се, този редъ не бѣ изграденъ съ срѣдствата на една отживѣла либералистична държавна и стопанска система. И тъкмо тия нови мърки и тия колосални постижения пробудиха ревността и загрижеността на Рузвелт и неговитѣ последователи.

Рузвелт, за да отклони американското и свѣтовното обществени мнения отъ собственитѣ си неуспѣхи и същевременно да обезсили и направи безопасенъ единъ свой принципиаленъ противникъ, който за толкова късо време пожъна толкова успѣхи, пренесе своята дейностъ въ областта на външната политика. Въ Америка започнаха да се напдастватъ постоянни заплахи срещу Германия. Подъ девиза „спасяване на демокрацията“ Америка се намѣси въ европейскитѣ противоречия, безъ сама да бѣ успѣла да се справи съ собственитѣ си такива.

Когато изглеждаше, че Германия безъ война щѣше да стане победителъ, както се характеризираше Мюнхенското споразумение отъ 1939 год. Рузвелтъ взе решение: Германия трѣбва на сила да бѣде предизвикана къмъ война и да бѣде сломена. Ако, обаче, Англия и Франция не успѣятъ да сторятъ това, то Америка сама ще се погрижи за това, като имъ се притече на помощъ. Задачата на Рузвелтъ трѣбваше да бѣде едно постепенно подготвяване на американското обществено мнение за това.

Доиде войната. Англия и Франция, заедно съ всичкитѣ имъ съюзници, трѣбваше да претърпятъ поражения следъ поражения. Следъ сломяването на Франция, Англия трѣбваше да остане съвсемъ сама. Сега доиде вече моментътъ, въ който Рузвелтъ ще трѣбва да се

притече на помощъ на оная страна, съ която е така тѣсно свързанъ както политически, така и стопански, преди тя да бѣде свалена напълно отъ сцената. Приетъ бѣ законътъ за английската помощъ, съ мотивировката, че Америка трѣбва да се притече на помощъ на Англия, възъ основа на своята собствена защита. Защото, ако Англия бѣде победена, Германия щѣла да се изпречи предъ вратитѣ на С. А. Щати, за да я заплаши непосредствено.

Последицитѣ отъ закона бѣха, че американското стопанство трѣбваше да бѣде натоварено съ една тежка грижа. Данъцитѣ бѣха повишени; издадени бѣха наредби за контингентитѣ; предприеха се и редица други мърки, които, обаче, веднага се показаха непопулярни въ Америка. Чрезъ това, настроението за война се намали и Рузвелтъ трѣбваше да намѣри друга парола, за да проведе своитѣ стремежи. На пръвъ планъ сега вече не се поставя защитата на Америка и на нейната стопанска и политическа система. Отиде се още по-нататък: простиятъ янки трѣбваше да бѣде поставенъ въ мъгла. Американската политика, по единъ необяснимъ начинъ, трѣбваше да бѣде политика на чувства спрямо Европа. Чувствата на американскитѣ граждани трѣбваше да бждатъ още по-добре запалени и постоянно раздухвани. Единъ отъ незначителнитѣ основатели на вестници, издателя на „Тайфъ“ Хенри Луе, дори отиде до тамъ, да обнародва една статия, озаглавена, „Американскиятъ вѣкъ“, която бѣ разпространена въ милиони екземпляри. Въ тая статия той пише:

„Да престанемъ единъ пътъ за винаги да се отклоняваме чрезъ непрекъснати и безконечни спорове около изоляционизма! Ние трѣбва да останемъ смаяни предъ откритието, че ние сме носители на единъ американски интернационализъмъ. Джазътъ, Холивудъ, машини и американски патенти сѣ проникнали въ всѣка общностъ въ свѣта отъ Санъ-Сибиръ до Хамбургъ и сѣ признати като едно общо благо. Ние сме вече една свѣтовна сила въ всички области отъ всѣкидневния животъ и при това въ най-хуманныя смисълъ на думата. Това не е случайно, а плодъ на нашата воля. Нѣщо повече! Научно и духовно Америка е вече центъръ на свѣта.“

Човѣкъ би могълъ наистина да се посмѣе

надъ глупоститъ на единъ американски журналистъ, любителъ на сензациитъ, но когато това вече се подема и отъ отговорни политики, работата става съвсемъ друга. Интересното е, че до като до вчера се говорѣше изключително само за помощъ, която да се дава на Англия, днесъ се разкриватъ самитъ империалистични стремежи на Америка. Каква скрита реална основа иматъ тѣзи американски империалистически илюзии говорятъ вече не статии и блънувания на безотговорни вестникари, а съвсемъ други факти. Американцитъ, като наблюдаватъ ежедневиитъ потоцивания на стотици параходи отъ английски произходъ, си правятъ смѣтката, че това не засѣга само Англия, но наранява чувствително и стопанския мобилитетъ на всички онязи страни, които зависятъ изключително отъ презокеанския транспортъ. Това обстоятелство веднага разкрива потайнитъ спекулантски намѣрения на Америка, която счита, че трѣбва да вземе мѣрни още отъ сега, за да задоволи нуждитъ отъ параходи следъ войната. „Америка транспортъ линия“ вече строи осемъ търговски параходи съ по 8.000 бр. рег. тона, които ужъ щѣли да бждатъ изпратени на служба въ Сръдиземно-море. „Америка президентъ линия“ има 7 параходи по 17.000 бр. рег. тона въ строежъ, които дори сж снабдени съ хладилни инсталации, които сжщо така щѣли да бждатъ пуснати въ служба изъ Сръдиземно-море. „Ликелсъ Брюдзеръ Ллойдъ“ е поръчалъ най-малко 22 товарни параходи съ пѣтнически класи, които иматъ по 10.000 бр. рег. тона, които трѣбвало да обслужватъ презокеанската търговия на дунавскитъ държави.

Както се вижда, скрититъ планове на Америка за завладѣването на свѣта, не сж никаква илюзия, а почиватъ вече на една реална основа. Въ това отношение Америка не се тъкми да замѣсти само Англия, но отива до тамъ, да се смѣта за единствената държава, която трѣбва да притежава свѣтовния монополъ за търговия по море. Споредъ схващането на американцитъ, Англия вече е загубила ржководната роля въ Европа и европейцитъ навѣрно вече очакватъ не само съ отворени обятия да посрѣнатъ културата на джаза

и Холивудъ, но ще трѣбва да очакватъ и своето собствено пропадане, за да може Америка спокойно да поеме грижата за тѣхъ.

Наистина това може да се отнася за Англия, но останала Европа не вѣрваме да сподѣли това мнение. Днесъ тая Европа се реорганизира подъ ржководството на Германия, за да добие една цѣлостна културна и стопанска физиономия, при гарантирането на абсолютната независимостъ на отдѣлнитъ народи и, нека ни бжде позволено да знаемъ, че тая Европа не питае много добри чувства къмъ културата на джаза и Холивудъ, както и къмъ всички американски патенти, включително и гангстерството, отъличането на деца, линчуването като нѣкакво своеобразно правосудие, ловъ на долари, любовъ къмъ снобизма, християнството на бащата „Диване“ и пр. и пр. Истинскиятъ европеецъ благодари за подобни предложения и се отказва отъ такъвъ американски експортъ.

Трѣбва да отбележимъ, че и въ тоя случай, както въ всички до сега, Рузвелтъ се дълбоко заблуждава. Както претърпѣ крахъ неговта нѣкогашна нова програма за спасяването на американското стопанство, така сега търпи неуспѣхъ и помощта му за Англия — все така, както и помощта му за Гърция и Югославия. Ние сме убедени, че и това ново предприятие на Рузвелтъ ще претърпи пълно фиаско. Характерното за тоя защитникъ на демокрацията е това, че той се хвърля на все по-нещастни мѣрци, безъ да се интересува, ченуспѣхъти имъ не допринася много за международния авторитетъ на единъ ржководителъ на цѣлъ континентъ. Европа знае и е убедена, че Германия не само ржководи днешното развитие въ войната, но тя дори и всрѣдъ войната се оказва способна да положи основитъ на единъ новъ редъ. Нейната стопанска система не само премахна собствената ѝ безработица, но тя премахва безработицата въ цѣла Европа, а следъ ликвидирането на последнитъ отъ войната, тя ще съумѣе, съ помощта на останалитъ европейски държави, да даде едно ново културно, духовно и стопанско превъзходство надъ всѣкакви задокеански блънувания, па макаръ тия блънувания да сж така шумно и отъ толкова високо мѣсто оповестени.

Американският подстрекател към война № 2

Нколко думи за Франк Кнокс

Насъсквачът към война № 1 ни е вече познат. Това е Франклин Делано Рузвелт. Около него има един шаб от сътрудници, които се надпреварват помежду си, кой от тях да изпревари своя шеф с подстрекателски речи за война. Предъ всички, обаче, марширува „човърът от дивия запад“, издателят на в. „Чикаго Дейли Нюз“ Франк Кнокс. Когато Рузвелт, при последните си избори, потърси подкрепата на републиканците за една неприятелска политика срещу Германия, той попадна на Франк Кнокс.

Кнокс днес е министър на флотата на С. А. Щати. Интересно е да се наблюдава какъв ръдък път е изминал до сега този човър. Той се е родил през 1874 год. като син на един беден продавач в Бостон. Първоначално, според желанието на майка му, той е бил готвен за духовник. Преди да завърши своето богословско учение, избухна войната между Испания и Съединените Щати в 1898 год. и Кнокс използва момента да напусне следването и постъпи като доброволец в армията. Той тръбваше до постъпи в мичиганската полиция, но предпочете да се причисли към един кавалерийски полк, съставен от авантюристи без професия. Съ този полк той пристигна въ Куба и дълго време остана на лагер. Войната бѣ свършена. Кнокс става вестникарски репортер и по-късно — политик. През 1927

год. той взема ръководството на вестникарския тръст „Хърст“ в Бостон и късо след това става генерален ръководител съ един годишен доход от 150.000 долари. Но и съ това той не се задоволи. Пакъ след три години той напуска „Хърст“ и става издателя на в. „Чикаго Дейли Нюз“. Съ това пътят на малкия човър от дивия запад завърши при обществото на триста американски плутократи. Титлата полковник той получи след Съвтовната война, но какъ е добил тая титла, това никой не знае. Известно е само, че когато се върна въ 1919 год. от войната, той се върна само като майор. Все пакъ полковник Кнокс се харесал на Рузвелт и той, смѣтайки го годеъ за единъ войнствен кабинет, му повѣри министерството на флотата, следъ като отстрани всички офицери и специалисти, както по-раншиятъ комендантъ на тихо-океанската флота, адмиралъ Джеймс О'Рихардзън, които предпазваха Америка отъ прибързани и пресилени мѣрки, отъ надценяване състоянието на въоръженията и капацитета на Съединените Щати въ настоящия моментъ.

Кнокс, едва приелъ своя новъ постъ, даде веднага тлѣсти поръчки на своите приятели за военни доставки. Неговиятъ най-близъкъ другаръ, Ралфъ А. Бардъ, единъ банкеръ отъ Чикаго, стана единъ отъ най-важните въ учреждението за военни доставки. Единъ другъ приятелъ Джеймсъ В. Форщалъ, нѣкога президентъ на банкерската къща Дилонъ, Рейдъ & Со. стана началникъ на отдѣлението за обработването на материалѣ. За специалните работи бѣ повиканъ Едуардъ Г. Вилмеръ, който по-рано бѣ президентъ на голѣмата гумена фабрика „Годайеръ Тире ендръ Рубберъ Со. Най-после бѣ създаденъ единъ институтъ за изследване, въ който сѣ представени „Женералъ Моторс“ и голѣмия електрически концернъ „Женералс Електрик“ и „Вестингхузъ“. Сега започна вече голѣмиятъ ловъ на долари. Чрезъ закона за помощта на Англия паричните срѣдства минаха въ обръщение, като останаха на разположение на споменатитъ господа.

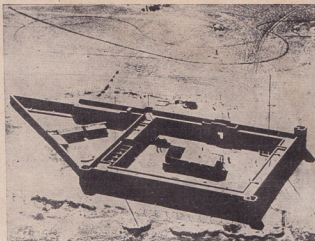

Пленици въ Африка на път за пленическия лагеръ

Господинът Кнокс тежи 97,5 кгр. Прави си костюмъ по за 150 долари и то по два-три наведнажъ. Възможно е, щото съ помощта на своята антигерманска пропаганда да надхвърли 100-тѣ кгр. и може би ще почне да прави по-голъми поръчки на костюми. Но, дали народитѣ въ Америка и другитѣ страни, които плащатъ данъци за това, а нѣкои дори залагатъ и живота си, ще му бждатъ благодарни, това е другъ въпросъ. За да спечели американцитѣ за войната, Кнокс оповести неотдавна, че „центрътъ на западнитѣ сили не бива вече никога да бжде Лондонъ, а Вашингтонъ. Никога Америка нѣма вече да позволи, щото английската флота да бжде по-голъма отъ американската“.

Както се вижда, правото за свѣтвно господство на малкия янки се изтъква вече на първа линия. Може би, това да не излъже точно така, но то е необходимо, за да не може дребниятъ

Борбата за свобода въ Иракъ.
Британски танкове се опитаха да завоюватъ форта
Рутбахъ, но безъ успѣхъ.

човѣчецъ да разбере колко ще бжде тежка неговата жертва и въ чии джобове ще падне тлъстата печалба.

Корабостроителниятъ капацитетъ на английската империя

Всѣки день въ комюникето на Главното командване на германскитѣ войски се съобщава за потопявания на английски търговски и военни кораби. Освежъ това германскитѣ въздушни войски систематически унищожаватъ вътре въ страната най-голъмитѣ корабостроителници-пристанища и докове.

Всѣкидневното стопяване на английски търговски тонажъ отъ една страна и унищожението на корабостроителницитѣ отъ друга страна, сѣ създали въ единъ хаосъ Англия по отношение на строежъ, транспортъ и снабдяване на острова отъ колонитѣ.

„Въ Канада лежатъ около 500 мил. жито въ хамбаритѣ. Въ Египетъ има въ наличностъ грамадни количества запаси памукъ, които чакатъ да бждатъ натоварени на параходи. Въ Аржентина не се знае просто количеството на складираното замразено месо, предназначено за Англия. Австралия се задъшва отъ въ вълна и овнешно месо.“ Така и още по-зловещо гласятъ съобщенията, които се предаватъ отъ всички части на свѣта по кабела или етера. Тѣзи тревожни съобщения объркватъ още повече стопанскитѣ срѣди на Острова, и безъ това объркани отъ непрекъсната

тото унищожаване на търговски тонажъ, материали и корабостроителници, което надминава всички прѣдварителни очаквания и предположения. Тѣзи срѣди клатятъ безпомощно глава. Нищо не помага. Остава имъ само алтернативата: „Или да се гладува, или да се мяска“, както наричатъ сега въ Англия усиленото дѣвчене на една храна, за да се използва тя по-дълго и по-рационално.

Отдавна вече корабостроителницитѣ сѣ се отказали да запълнятъ дори поне отчасти грамадната нужда отъ нови транспортни кораби, а се задоволяватъ само съ частични поправки на повредени търговски и военни кораби.

При това положение на нѣщата, съвсемъ не е чудно, че Чърчилъ е попадналъ на идеята да мотивира английската липса на пристанища чрезъ посочване на новитѣ строежи въ корабостроителницитѣ на доминионитѣ. А когато човѣкъ се вслуша въ обясненията на агенция Ройтеръ може да дойде до най-разнообразни заключения. Тя казва:

„Въ корабостроителницитѣ на Хонгъ-Конгъ, които получиха вече едно разширение, се намиратъ въ строежъ различни товарни кораби. Съобщителни срѣдства за крайбръжната тър-

говия се намират въ строежъ въ Сингапуръ. Корабостроителната програма на индийското правителство е разширена до границитѣ на своя капацитетъ. Въ корабостроителницитѣ на Южна Африка се работи усилено, за да се ускори поправкитѣ, и южно-африканското правителство е създадо една нова организация, която да предотврати едно задръстване на голѣмитѣ пристанища. Отъ Момбаса, главно то пристанище на британска Южна Африка, се съобщава, че числото на намиращитѣ се тамъ кораби се е силно увеличило. Австралия сѣщо приготвяла търговски кораби съ отбранителни оръжия. Станала е една порвѣрка на австралийскитѣ докове и машинни фабрики и се вѣрва, че ще бѣде възможно въ разстояние на 4 месеца да се сложатъ въ действие 10.000 кораби, съ предназначени за тѣхъ 16 мил. фунда-товаръ.

Споредъ „Канадиенъ Пресъ“ отъ Отава, канадското правителство проектира едно разширение на корабостроителната програма съ 96 парахода отъ по 9.500 Б. Р. Т. Досега се намираха въ строежъ около 20 парахода и нѣколко патрулни кораба.“

Ако вникне човѣкъ по-внимателно въ тѣзи съобщения на Ройтеръ ще разбере, че тѣ не казватъ фактически нищо. относно корабостроителния капацитетъ, а само забудватъ действителността съ „засукани“ изрази, че отъ тази страна може да се очаква много малко. А колко малко могатъ да допринесатъ за изравняване на английскитѣ загуби намиращитѣ се въ Азия корабостроителници се вижда отъ факта, че индийскитѣ представители сѣрѣ Фироканъ Нунъ е пристигналъ въ Ню-Йоркъ за да закупи отъ тамъ кораби за страдащото индийско корабоплаване. Що се отнася до Нова Зеландия и Австралия, има на лице едно признание на министѣра на снабвяването Бридъ, споредъ което първитѣ параходи могатъ да бждатъ доставени най-рано следъ една година.

Каквъ бльбъ сѣ громкитѣ съобщения на Чърчилъ за огромнитѣ постижения на империята въ областта на новото корабостроителство се вижда недвусмислено отъ официалната английска статистика, споредъ която новитѣ строежи на съответнитѣ докове на бри-

танската империя възлизатъ презъ 1938 год. на 28.000 бр. рег. тона, което представлява точно два процента отъ общото корабостроително производство на Англия за сѣщата година.

Особено лошо е положението на бронираната морска флота, чиито загуби сѣ относително по-голѣми, отколкото на търговската флота. Така отъ поставенитѣ на разположение отъ страна на Америка 29 кораби-цистерни, 9 сѣ вече потопени, това представлява една трета, а отъ общата английска загуба презъ първитѣ 19 месеца на войната най-малко два — два милиона и половина тона потопени кораби сѣ цистернови кораби. Тази огромна загуба не би могла да се уравни чрезъ строежи на нови кораби отъ този типъ, дори и ако всички копабостроителници на Острова и на доминионитѣ се заематъ да строятъ цистернови кораби по простата причина, че общитѣ цистерновѣ параходенѣ тонажъ на най-голѣмата производителка на масло въ свѣта С. А. Щ. не надминава 2,8 мил. бр. рег. тона.

Че това е слабото мѣсто на британската тонажна проблема се вижда и отъ различни изявления въ английската и американска преса. Но независимо отъ това положението на „владѣщата“ моретата Англия става ясно, както по моретѣй и по суша, все по-затруднено. Загубата на петролнитѣ извори въ Мосулъ се отразява двойно по-тежко, тъй като нуждното масло трѣбва да се доставя съ значително намалѣлия парходенѣ тонажъ отъ области, които лежатъ 3—4 пѣти по-далече, — отъ Англия и останалитѣ земи, които трѣбва да бждатъ снабдявани съ ценния елементъ.

Като се прибави къмъ това и обстоятелството, че съ голѣмитѣ разстояния е свързано и едно значително забавяне на транспортитѣ, при което се прибавя сѣщо увеличилата се опасностъ отъ нападения, то става ясно, че английскитѣ правителствени срѣди постоянно се опитватъ да успокояватъ обществото по възможностъ съ по-розови сведения относно корабостроителния капацитетъ на империята.

Какво е обаче действителното положение, става ясно отъ горнитѣ данни.

Може ли Рузвелтът наистина да доставя?

По повод една статия на сп. „Фортуна“—Ню-Йорк, 1941 год.

Понеже напоследък се вдига готъмът шумъ около готъмната, бързината, и възможноститѣ на американскитѣ строежи и доставки на самолетитѣ, за да видиме какъ стоятъ въпроситѣ около тази точка, нека да хвърлимъ единъ погледъ върху нея, като си послужиме съ сведения отъ американски източници.

Задачитѣ на американската аеропланна индустрия до сега бѣха, да поддържа една съобщителна въздушна мрежа отъ мѣстенъ характеръ. Изведнѣжъ на тази индустрия, съ ограниченитѣ задачи и възможности се възлагатъ такива грамадни надежди и очаквания, за които тя не само че не е подготвена, но не е и помисляла. Отъ нея се иска сега изведнѣжъ да се обърне въ единъ производителенъ факторъ отъ I-и рангъ, съ огледъ да изиграе една историческа и решающа роля.

Нека видиме какво всъщностъ се крие задъ обещанията и планове на Рузвелтъ, който веднажъ въ една своя речъ говори за нѣкакви си „50,000 аероплани“ и тѣмъ подобни.

При наличността на нѣколко разпръснати изъ страната аеропланни заводи, съ оборотъ отъ 225 мил. долара за 1939 год. и 544 мил. дол. за 1940, трѣбва да се организира една постоянна индустрия, която да задоволява мѣстни и чужди поръчки за 3 милиярда долара.

Като се има предвидъ, че за сега крѣгло 90% отъ всички изработвани въ Съединенитѣ Щати бойни самолети се изпращатъ за Англия и това прави максимумъ 400 апарата месечно, то може отъ сега да се каже, че такова усиляване на производството за каквото бѣлува Рузвелтъ е свързано съ извънредно много и непреодолими трудности.

Още на два пѣти американскитѣ народъ бѣ заблуждаванъ относно истината по този въпросъ. Хенри Фордъ прокламира 36,000 аероплани годишно, а водачътъ на работническия заводенъ синдикатъ Валтеръ Ройтеръ обясни, че би могло да се постигне единъ день едно производство отъ 500 апарата дневно, ако се поставятъ въ ходъ спрѣнитѣ автомобилни заводи на Детройдъ.

Никое отъ тѣзи три изявления, обаче, не отговаря на действителността. Дори и гото-

вността и въздушевлението на единъ оржжеенъ специалистъ като Кнудсенъ не могатъ да догонятъ опущенията отъ миналитѣ години. Единъ тежъкъ и неизбеженъ фактъ е обстоятелството, че аеропланитѣ и тѣхнитѣ мотори не се получаватъ въ деня, въ който се поръчватъ, а може да се разчита на тѣхното получаване едва следъ една или две години отъ тѣхното поръчване.

Отъ степенѣта на придвидливостѣта и далновидността зависи спечелването или загубването на една война. Хитлеръ и Гьорингъ сванаха всичко това на време. Американскитѣ народъ не го схвана, най-малко неговиятъ конгресъ, който имаше ключа на касата въ свои ръце, отъ която ставаха разходите за войска и флота.

„Ако имамъ 4,000 самолета, щѣхъ да избѣгна конференцията въ Мюнхенъ“, заяви Даладиѣ въ края на 1938 год. на допистника Бѣлтитѣ. Тѣхнитѣ разговоръ тогава предизвика изпращането на една авиционна делегация въ Съединенитѣ Щати. Тази делегация, обаче трѣбваше скоро да установи, че тамъ въ същностъ нѣма никаква аеропланна индустрия. Поръчкитѣ на Франция въ С. Щати възлѣзоха тогава на нѣколко стотинѣ аероплана. На американската аеропланна индустрия дори този размѣръ на поръчка се стори грамаденъ. Една втора англо-френска вълна отъ поръчки получиха Щатитѣ следъ избухването на войната, презъ есенѣта на 1939 год. Но поръчкитѣ не бѣха толкова много, колкото се очакваше. Положението се промѣни едва презъ пролѣтѣта на 1940 год., следъ завземането на Дания, Норвегия и Холандия. Англия и Франция поръчаха около 12,000 аероплани, докато американскитѣ въздушни сили поръчаха само 2—3,000 броя. Всички тѣзи числа бидоха фантастично преувеличени отъ президента Рузвелтъ, който заяви, че американското производство ще се покачи на 50,000 апарати годишно. Тайната около възникването на тази цифра не е още изяснена. Тя накара всички ръководители на заводи въ цѣлата страна да се отправятъ къмъ Вашингтонъ. Тамъ тѣ бѣха посрѣщани отъ рапортъритѣ, обаче официалнитѣ крѣгове на казаха нищо положително.

Сжигат тѣзи рѣководители трѣбваше да си заминатъ съ сжщата неизвестностъ, съ която бѣха дошли. Протакането продължи цѣлото лѣто. Въ тѣзи седмици на безредие единъ отъ стопанскитѣ водачи напусна веднажъ едно отъ заседанията съ думитѣ: „Уважаеми господа, вие можете да имате фабрики, вие можете да имате аероплани, но вие въ сжщность трѣбба да решите, какво искате.“

Понеже никой не се решаваше да финансира разширяването на самолетната индустрия, то предприятията започнаха на собственъ рискъ да увеличаватъ своитѣ бюджети. Възущитѣ войски вече отъ две години действаха предъ президента, да се отпусне на предприятията единъ срокъ отъ петъ години за погасяване на новитѣ разходи. Едва презъ октомврий 1940 г. излъже единъ законъ, комбиниранъ съ данъкъ върху военнитѣ печалби, като едновременно се откри и възможность за финансиране съ държавенъ кредитъ. Това бѣха резултатитѣ отъ дългитѣ заседания презъ лѣтото на 1939 год. и едва презъ м. августъ бѣха направени првитѣ по-значителни порѣчки отъ страна на войска и флота. Обществото, обаче, не бѣ неосведомено върху истинското положение на нѣщата, понеже нѣколко месеци преди това се говори за 50.000 аероплана годишно. Обаче заблуждаването на обществото достигна още по-голтѣми размѣри, когато Рузвелтъ въ изборната си речъ на 30. октомврий даде процентни числа за разширенията на самолетното производство. Между другото той каза, че Бойнгъ въ Ситлей произвежда четири пѣти повече отъ миналата година. Никой,

обаче, не знаеше, че този заводъ бѣше произвелъ въ 1939 год. всичко на всичко 41 аероплана.

Всѣко увеличение на аеропланното производство е въ зависимость отъ производството на мотори. Това производство, обаче, е останало въ С. А. Щ. много назадъ. Миналото лѣто тамъ имаше толкова малко мотори, че заводитѣ Бойнгъ изработваха самолети, които излитаха отъ Ситлей до Санъ Франциско и оставаха тамъ, а моторитѣ имъ се връщаха обратно по желѣзницитѣ, за да бждатъ встроени въ нови приготвени аероплани. Обществото, обаче, въ своето нетърпение, не иска и не може да разбере, защо тежкитѣ аеропланни мотори не могатъ да бждатъ готови въ 5—6 месеци. Тѣхното масово производство може да бжде резултатъ само на едно 5—10 годишно грижливо развитие.

Въ Германия производството на мотори може да се проведе така сполучливо, само благодарение на умението на германцитѣ и предвидливостта имъ, да доставятъ на време въ аеропланцитѣ си заводи всички най-малки части и различни материали, необходими за моторитѣ. И наистина, работата около самолетитѣ веднага спира, ако не може да бжде доставено въ достатъчно количество, напримеръ, отъ Бендигъ аеропланно скеле, отъ Колтъ аеропланни вържения, или нѣкоя малка частъ, необходима за бронирането му. Производството на мотори въ Америка миналото лѣто бѣ възпрепятствувано, само защото заводитѣ Шромбергъ не можаха да доставятъ на време достатъчно газзори.

Най-важниятъ елементъ при постройката на самолети е алуминиятъ. Цѣлата самолета индустрия би спрѣла при липса на алуминий. Докато презъ 1939 год. оборотътъ на алуминий въ военната индустрия бѣше само 200 милиона долари, то той трѣбваше презъ тази година да се покачи на 650 мил. дол. Порѣчки, които порано се изпълняваха за 2—3 месеца, изискватъ сега едно време отъ 8—12 такива.

Хората, които говорѣха за едно производство отъ 500 апарати дневно, трѣбваше преди всичко да помислятъ, отъ кжде ще могатъ да си набавятъ необходимия алуминий. Тѣй като корпусътъ на единъ самолетъ се състои 70% отъ алуминий, то при едно такова увеличено аеропланно производство би се изразходвалъ въ най-скоро време всичкитѣ

Той прави докладъ за атаката надъ Малта

алуминий на Америка би се явил недостигъ отъ този металъ, нуженъ за моторитъ и други части. При това положение изработването на необходимитъ алуминиеви леки части остава единъ голъмъ въпросъ. Освентова, отъ времето на даване на порядката до нейното изпълнение минаватъ много месеци. Защото, когато напримѣръ Локхидъ изработи единъ новъ планъ, то чертежи тѣза всѣка ислана частъ трѣбва да бждатъ изпратени отъ Пасифика въ алуминиевитъ заводи въ Питсбургъ, където се изработватъ лѣтитѣ части. Това трае вече най-малко три месеци. Преди да почне серийното излизане първитъ излѣти части се изпращатъ за контрола при Локхидъ, и едва тогава, когато всичко е въ редъ, се пристѣпва къмъ серийното излизане. Аеропланнитъ заводи значи трѣбва да чакатъ най-малко 6 месеца, докато почнатъ да пристигатъ доставкитъ съ

тѣзи излѣти части, при което може да се случи така, че пѣлиятъ процесъ да почне отново, ако на военното министерство му хрумне нѣкоя нова идея за нѣкой новъ строителенъ типъ. Една друга проблема представляватъ многото различни типове строителни модели. Германия проведе похода на западъ само съ четири аероплани типа-Мессершмитъ, Хайнкелъ, Дорниеръ и Юнкерсъ, докато въ Америка и днесъ още спорятъ върху предимствата на 50 различни типа бойни аероплани.

Отъ всичко това се вижда, че, освенъ съществуващитъ многобройни технически и стопански трудности, С. А. Щ. нѣматъ въобще една програма, която да почива на здрави основи. Очевидно е, че тамъ липсва единъ ясенъ погледъ върху нѣщата и едно основно познаване на военнитъ необходимости и стопански възможности.

Лъжата като срѣдство на Англия за борба

По поводъ на разкритията на англичанина Лордъ Понзонбю за лъжата въ Свѣтовната война

Въ категорията на моралнитъ понятия, лъжата може да се оспори, най-малко относно нейното значение. Тя се изхвърля навсѣкжде и нейната употреба не само че е забранена, но е и чувствително наказуема въ съдебната практика на всички страни и народи.

Всѣ пакъ едно нередно събитие въ историята на човѣчеството доведе, щото лъжата да се представи като допустима въ всѣка форма, дори и като спасителна, щомъ като настѣпи честиятъ случай, държави да се скарать и възлѣзатъ въ война. Такова поне е мненението, което се застъпва отъ почти всички английски държавни мъже, като се почне отъ Джонъ Бридъ до великия майсторъ на лъжата Уинстонъ Чърчилъ, като всѣмъ естествено я прилагатъ на практиката.

Това позитивно третиране на лъжата, което жадно се възприема и пропагандира отъ водената отъ евреи свѣтвна преса, е нанесла безкрайно много щети. Но тя е вредна не само за противника, за който е предназначена, като срѣдство за борба, но също и за собственитъ срѣди, отъ които излиза и се прѣска въ свѣта. Излѣзла веднажъ на свѣтъ тя постоянно нараства и замайва най-после духоветъ въ сте-

пень, че подъ нейно въздействие се създаватъ най-опасни положения и се възлѣчатъ въ катастрофа и война цѣли народи.

Сътрудникътъ на Нортклайфъ, лордъ Понзонбю, е разкрилъ въ една книга "Falsehood in War-time" по най-чистотрѣсиченъ начинъ всичкитъ лъжи, съ които Англия оперираше въ свѣтавната война срѣщу Германия. Съ много отдѣлни примѣри авторътъ показва въ своята книга какъ се създаваха и пускаха въ ходъ лъжи, за да се отрови по възможностъ повече свѣтното мненение по отношение на победоносна Германия. Нѣкои отъ тѣзи примѣри посочваме тукъ.

Лувенската олтарна картина

На конференцията на мира белгийскитъ представители поискаха дветѣ крила на „Мюнхенския олтаръ“ отъ Дитрихъ Бутцъ, като обезщетение за прочутата олтарна картина отъ Лувенъ, едно значително художествено произведение, за което англичанитъ твърдѣха, че била хвърлена отъ единъ германски офицеръ въ пламачитъ на горящата библиотека. Историята биде повѣрвана и дветѣ картини отъ Мюнхенъ трѣбваше да бждатъ да-

дени. Обаче, историята съ германския офицер е лъжа от началото до края. Вестникът „Нюз Стейтсмен“ от 12. 4. 1924 год. съобщава след това истината: олтарната картина от Лувен не била хвърлена в пламачитѣ нито от германцитѣ, нито от който и да е било. Картината е останала съвършено незасѣгната и именно германцитѣ бѣха тѣзи, които я запазили дори от повреждане. Единъ германски офицеръ я спасилъ отъ пламъцитѣ и я предалъ на кмета, който наредилъ да я взидатъ въ своדותѣ на избата на кметството. Отъ тамъ тя после е била извадена.

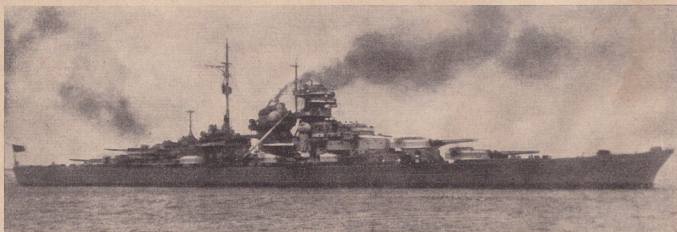
Падането на Антверпенъ

Какъ лъжитъ се фабрикуватъ единично по-казва следниятъ примѣръ; вестникъ „Кьолнише Цайтунгъ“ събщи: при падането на Анверсъ камбанитѣ звѣнѣха (именно въ Германия). Френскиятъ в. „Льо Матенъ“ прие съобщението въ следната форма „както се научаваме отъ Кьолнише Цайтунгъ духовенството на Анверсъ е било принудено да бие камбанитѣ. Отъ това „Таймсъ“ направи: както съобщава „Льо Матенъ“ научавайки се отъ Кьолнъ, белгийскитѣ духовници, които се осмѣлили да биятъ камбанитѣ припадането на Анверсъ, сѣ били отстранени отъ постовѣтъ си. Италианскиятъ вестникъ „Кориере дела Сера“ предаде по-нататъкъ следниятъ текстъ „споредъ едно съобщение, което Таймсъ е получилъ посредствомъ Парижъ отъ Кьолнъ, сѣ били осждени на принудителна работа нещастнитѣ белгийски свещенници, които се осмѣлиха при падането на Анверсъ да биятъ камбанитѣ. Седъ това френскиятъ в. Матенъ

писа следното: Както се научаваме отъ едно получено отъ „Кориера дела Сера“ презъ Лондонъ отъ Кьолнъ съобщение потвърждава се, че варварскитѣ завоеватели на Анверсъ обесили нещастнитѣ белгийски свещенници съ главата на долу на камбанитѣ, които тѣ се осмѣлили да биятъ.

Бебето отъ Корбекъ Лу

Единъ трети примѣръ за тѣзи безвуксни долни лъжи даде капитанъ Уилсънъ, бившъ ржководителъ на „Съндей Тамовъ“ въ 1922 г. въ Америка. Това бѣше историята на бебето отъ „Корбекъ Лу“, която се трѣбѣше презъ свѣтовната война отъ цѣлата свѣтовна преса, безъ обаче истината да излѣзе на яве. Нью-Йоркъ-Таймсъ отъ 24. 2. 1922 год. събщи: единъ рапортьоръ на Дейли Мейлъ, капитанъ Уилсънъ се намираще при избухването на войната въ Брюкселъ. Вестникътъ му изпрати една телеграма, въ която искаше отъ него истории за издевателства, но по това време нѣмаше такива. Тогава му бѣше телеграфирано да изпрати разкази за бѣжанцитѣ. Сега той сипомисли: „това е добре, по този начинъ мога да остана туку“. Въ околноститѣ на Брюкселъ имаше едно малко село, където обикновенно се хранѣха хората, защото имаше много добра храна. При предположението, че тамъ нѣкога трѣбва да е имало нѣкое малко бебе, той написа една трогателна история за малкото бебе отъ Корбекъ Лу, което е било спасено отъ женитѣ отъ пламъцитѣ на горящитѣ къщи. Още на следния день той получи теглерама да изпрати веднага бебето въ Лондонъ, защото тамъ постѣпили приблизително

Германскиятъ воененъ корабъ „Бисмаркъ“, който потопи най-големия боеенъ корабъ на свѣта „Худъ“

5.000 писма съ предложения за осиновяване на бебето. На следващия ден пристиганаха в редакцията купища детско бельо. Дори самата кралица Александра изрази своето съчувствие и изпрати дрехи. Сега вече Уилсон не можеше да пише обратно, че това бебе въобще не съществува. И въ края на краищата се споразумява съ лъжаря, които се грижелъ за бѣжанцитѣ, въ смисълъ, че нещастното дете е починало и че не е погребано официално, вследствие на една особено заразителна болестъ.

Всички лъжи се втъпняват на хората така силно, че и до днесъ не сж изчепали напълно. Така, единъ ливерпулски поетъ обнародва въ 1931 год. едно стихотворение, което съдържае следния стихъ: „Тѣ се отбраняваха срѣщу пѣвия шумъ на образованитѣ германски хуни, които опозориха всѣка белгийска жена и които избиха нейнитѣ синове.“ Единъ другъ сжщо така глупавъ и безсраменъ примѣръ за интернационална лъжа е следната история.

Разпънатиятъ на кръстъ канадецъ

На 10. май 1915 год. парижкиятъ дописникъ на Таймсъ даде на своя вестникъ следното съобщение: Въ последната седмица пристигнаха много канадци, които бѣха ранени въ боя при Иперъ. Тѣ разказваха че единъ отъ тѣхнитѣ офицери е билъ разпънатъ на кръстъ отъ германцитѣ. Той билъ закованъ съ байонети, които му кварвали презъ рждетѣ и краката, на една стена, следъ което му проврѣли единъ байонетъ и въ гърлото. Следъ толкова примѣри за международната фабрикация на лъжи не е чудно, че въ сбирката на Понзомбю се срѣща и една глава наименована

Фабриката за трупове

Пакъ в. Таймсъ е този, който носи славата, да има читатели, на които спокойно може да

се поднесе една лъжа, като следната: „Единъ американски консулъ, който живѣлъ до февруари 1917 год. въ Германия, разказалъ при своето пристигане въ Швейцария, че германцитѣ дестилиратъ отъ своитѣ мъртави глицеринъ. Въ сжщия брой Таймсъ писа, позовавайки се на дописника на Локаландцайгеръ Карлъ Рознеръ, че вече е на лице първото германско признание, какво въ Германия труповетѣ се използватъ. Карлъ Рознеръ бѣше писалъ следното: ние пѣтуваме презъ Еверинкуръ. Въ въздуха се носи миризма на гасѣна варъ. Ние крачимъ презъ голѣмния лагеръ отъ трупове на тази военна часть. Отъ получаваната тукъ масъ се фабрикува масло за смазване, остатъкътъ се преработва въ една воденица за кости и се употребява за храна на свинетѣ. Естествено че съ това се имаше предъ видъ животински трупове. Можеме да си представимъ, какъвъ интересъ предизвика Таймсъ въ цѣлия свѣтъ съ това страхотно известие. И все пакъ всичко това бѣше една повече или по-малко груба и съзнателна фалсификация, която изглеждала вѣроятна, защото на английски езикъ думата „Кадаверъ“ се употребява за човѣшки и животински трупове. Разбира се на Таймсъ не липсваха обяснения и корекции по този въпросъ. Но въпрѣки всичко, лъжата се разнасяше все по-нататъкъ. Така Таймсъ изнесе на 17.4.1917 год. и други съобщения отъ Белгия, въ които до най-голѣми подробности се описваше, какъ се прекарвали цѣли влакове съ завързани въ торби трупове на германски войници, които се преработвали после чрезъ различни процеси въ муниции, храна за кокошки, свине и др.

Извлеченитѣ отъ книгата на лордъ Понзомбю примѣри сж достатъчни за да покажатъ, съ какви примитивни срѣдства си служеше пропагандата срѣщу Германия. И най-чудното бѣ, че се намираха хора по свѣта, които вѣрваха на всичко това.

По поводъ единъ концертъ

Мария фонъ Бюло е последната весталка предъ дѣлото на ония музикални колоси отъ миналото столѣтие, които извоюваха музикалното първенство на Германия. Две жени, Козима Вагнеръ и Мария фонъ Бюло, поеха за-

ветитѣ на своитѣ гениални мъже, за да ги прехвърлятъ презъ синора на днешната епоха и да ги предадатъ на бѣдещитѣ поколения.

Години, десетки години наредъ, Козима Вагнеръ неотлъчно свещенодействува предъ

дълбоко на своя гениален мжж Рихард Вагнер. Десетки години наред Байрот бърсаше, където се събираше музикалният елит на Германия, па и на останалия свят, за да изживе дни на единение с духовните постижения на Вагнер. Когато Козима Вагнер си отиде от тоя свят, нейното дъло въ Байрот бърсаше от самите национал-социалисти, а миналогодишният вестифалт премина под знака вече на едни нови схващания. Тоя път, мисията на Козима Вагнер бърсаше лично от Фюрера на германския народ, който превърна тия тържества, от достойние само на един затворен кръг от музикални ценители, въ всенароден музикален празник. Фюрерът пръв откри пътя на германския войник и работник към светая светихъ въ Вагнеровото творчество.

Германия, следъ Листъ, не познаваше повърненъ тълкувателъ отъ бележития пианистъ, композиторъ и диригентъ Хансъ Гвидо фонъ Бюло. Следъ като и той си отиде, къмъ края на миналото столѣтие, неговата съпруга, Мария фонъ Бюло, пое дълга да свърже неговото дъло, а отъ тукъ и дълото на всички музикални воюси на Германия, съ новитъ поколѣния. Така се утвърди още една традиция на приемственостъ, които, вече твърде много старата Мария фонъ Бюло, продължава да поддържа ето вече цѣли 27 години. Въ тия двадесетъ и седемъ години презъ нейнитъ ежегодни концерти сж преминали почти всички известни майстори въ музикалното изкуство.

Заслугата на Мария фонъ Бюло се состои само въ това: да открива, да привлича и да показва на своето музикално общество онова, което е родено за музика и живие съ музиката. Нейното дъло се развива подъ девиза на нейниятъ знаменитъ съпругъ: „Дайте път на младитъ“! Нейната извънредна интелигентностъ и духовитостъ, така чудно запазени и на 80 годишна възраст, криятъ наистина нѣщо отъ онова време, когато Моцартъ, Бахъ, Бетховенъ, Вагнеръ, Листъ и Хансъ фонъ Бюло осъществиха най-врѣхнитъ постижения на германския музикаленъ гений. Има нѣщо твърде ценно въ тоя духъ, който духъ, за съжаление колкото и красивъ и необходимъ да е, ще си отиде съ своя последенъ представителъ. Това е оная интимна атмосфера, въ която се твори най-нѣжното цвѣте отъ гради-

ната на изкуствата. Тая интимна атмосфера, колкото и да е красива, колкото и да е необходимо да като храна за музикалния темпераментъ, струва ни се, че ще си отиде, за да отстъпи мѣсто вече на по-големитъ задачи и на по-тежката отговорностъ, които времето поставя на изкуствата. Ако музиката, както и другитъ изкуства, въ миналото се радваха на единъ тѣсенъ кръгъ отъ ценители, па макаръ и изрядни ценители, сега вече и социалнитъ низини извяватъ правото си на дѣлъ въ художествения животъ и въ художествената наслада на своята страна. Ето защо, инициативи отъ рода на тия, които поддържа Мария фонъ Бюло, ще се иззематъ отъ рѣцетъ на часната инициатива, па да станатъ дългъ и грижа на самата държава. Това е и възгледътъ на национал-социализма по отношение зачатитъ на изкуствата.

На 24 май т. г. въ „Майстерзалъ“ въ Берлинъ, се състоя единъ концертъ отъ програмата на Мария фонъ Бюло. Въ тоя концертъ участваха малкия цигуларъ-виртуозъ Васко Абаджиевъ, известната актриса отъ „Щаатсопера“ Фрида Лайдеръ и пианистътъ проф. Михаелъ Раухайзенъ. Въ програмата бѣха застъпени Моцартъ, Паганини, Шуманъ, Хуго Волфъ и нѣколко млади съвременни германски компонисти. Концертътъ бѣше наистина едно изцяло музикално събитие. Тукъ младиятъ български цигуларъ Васко Абаджиевъ показа както смаяващитъ постижения въ техниката на своето цигуларово изкуство, така и своята богата одареностъ като тълкувателъ на Моцартъ и Паганини. Въ Моцартовия концертъ Д-Дуръ, цигуларката не свирѣше, а пѣше. Она стилъ, който по своята чистота не може да носи друго название освенъ Моцартовски стилъ, и който е най-опасната проба за всѣки цигуларъ, у младиятъ майсторъ не бѣ усилие, а бѣ майсторско тълкувание на Моцартъ. Особено пианисимото на втората часть, където на артиста се налагаше най-проникновенъ контролъ надъ лжкъ, струни и сърдце! „Хексентанцъ“ на Паганини показа пъкъ свършенната техника на лѣвата ржка. Двойнитъ флажолети-тая дяволска приумица, надъ която действа и атмосфера и волю или неволю смущение и най-сетне дори едно малко изпотпяване на прѣститъ, за да се наруши тона, не бѣ ни показано като усилие да се овладѣе и да се постигне, а като една

напълно завършена школа. Тия качества отбелязват младият български пигулар като един от най-добрите европейски мастори на пигулковото изкуство.

Когато Фрида Лайдеръ завърши своя цикъл от пѣсни, Мария фонъ Бюло излѣзе на сцената и въ своето кратко слово къмъ слушателитѣ каза:

— Забелязахте ли, че госпожата пѣ добре?

Къмъ тая преценка ние нѣма какво да прибавимъ повече. Да, ние забелязахме това по ние забелязахме и нѣщо друго: какъ по-бѣкога германцитѣ умѣятъ отъ малко нѣщо да направятъ нѣщо голѣмо. Мецосопранътъ на г-жа Фрида Лайдеръ, особено при Шумановия цикълъ, ни застави да разпознаемъ по-ясно кое се нарича природа и кое се нарича изкуство на гласа, едно нѣщо, което много хора на пѣвческото изкуство, като че ли не могатъ все още да разбератъ.

Задачата на Фрида Лайдеръ, обаче, ни се показва въ една друга свѣтлина. Тя каточе ли нѣмаше толкова за задача да ни покаже своето пѣвческо изкуство, отколкото да представи на слушателитѣ две изкуства: чрезъ Шуманъ и Хуго Волфъ — изкуството на по-близкото и по-далечно минало, а чрезъ Цилхеръ, Винщеръ, Деттманъ и др. — изкуството на младитѣ, на новитѣ. Едно такова съпоставяне бѣше наистина твърде опасно за младитѣ и новитѣ композитори. Безспорно младитѣ започватъ сега една нова епоха, до като Шуманъ живѣе въ периода на пълния разцвѣтъ на германската музикална романтика. Докато новитѣ творци сѣ, може би зората на една нова епоха, Шуманъ бѣше тържественото приключване на епохата на германския романтизмъ. Естествено е, че младитѣ идатъ съ още не-

достатъчно утвърдени качества и постижения. Надъ тѣхъ тежи единъ голѣмъ дългъ — да трасиратъ пътя на онова изкуство, което ще трѣбва да съобразятъ, както съ новитѣ измѣнения въ общественитѣ отношения, така и съ новитѣ идеи и тенденции, които се пораждатъ отъ това развитие. Все пакъ, обаче, намъ ни се струва, че младитѣ не се посрамиха, макаръ да бѣха поставени на едно такова опасно изпитание. Най-малкото, като прологъ къмъ едно ново развитие на музиката, тѣ бѣха добри. Разбира се, тѣ не бѣха Шуманъ. Тѣ не бѣха и Хуго Волфъ.

Проф. Раухайзенъ, поради задачата му да съпровожда тѣзи двама солисти, на гледъ, каточе ли, остана въ сѣнка. За единъ човѣкъ, истински предаденъ на изкуството, това е едно интимно удоволствие, защото така, може би той е по-свободенъ, защото върху него не тежатъ погледитѣ на зрителитѣ, и въ тая свобода той така майсторски оформяваше единството между изпълнение и съпроводъ. Така бѣше и при Моцартъ, така бѣше и при Шуманъ. Особено при Шуманъ — тамъ той не бѣ само единъ декоръ, върху който трѣбваше да блѣсне бисера на изпълнението, а оная органическа пружина, която ръководѣше, налагаше и оформяваше духа на Шумановата пѣсенъ и декламация.

На духовитиятъ въпросъ на г-жа Мария фонъ Бюло, нека се помѣчимъ да отговоримъ съ сѣщия тонъ:

— Да, ние забелязахме, че и тримата бѣха първокласни артисти, а освенъ това забелязахме, че и Мария фонъ Бюло си разбира отъ работата, макаръ да е на една възраст, за която нѣкои казватъ, че е крайниятъ пределъ въ залѣза.

ПРОГРАМА НА ГЕРМАНСКОТО РАДИО

Време на предаването	Видъ на предаването	Езикъ	Станции	Вълна
6.15— 6.30	Новини	Българ.	DONAU, DXO,	
20.15—20.30	„	„	DONAU, DXM	
23.15—23.30	„	„	DONAU, DXM	

Деликатното положение на британския лъв